

fen zu: भग्: पुंदिजिन्वत् प्र रूपे RV. 6, 49, 14.

— उपप्र *antreiben, anreizen*: उप प्र जिन्वन्नुशतोशुशत्ते पतिं न नित्यं
जनयः सनीलाः RV. 1, 71, 1.

जिन्व् (von जिन्व् s. धियजिन्व्).

जिम्, जैमति *essen* Dhātup. 13, 30, v. l. — Vgl. क्म्, जम्, कम्, जेमन.

जिम्भ wohl eine Nebenform von जम्भ in जिम्भजिह्वाता Suçr. 2, 252, 17;
nach WISE: *swelling and heaviness of the tongue*.

जिरण m. = जरण, जीरक, जीरण Kūmmel H. c. 102.

जिरि, जिरिपोति *verletzen, tödten* Dhātup. 27, 31. P. 8, 2, 78, Sch. —
Vgl. चिरि.

जिह्विक m. pl. N. pr. eines Volkes MBh. 6, 367. VP. 192.

जिवाजिव m. ein best. Vogel (s. जीवजीव) Çabdār. im ÇKDr.

जिञ्जि Uq. 5, 49. P. 8, 2, 78, VArt. 1. adj. *gebrechlich, greis, alt* Nir.
3, 21. पितुर्न जिञ्जिर्वि वेदे भरत RV. 1, 70, 9 (5). जिञ्जी युवाना पितराक्-
पोतन 110, 8. 180, 5. 4, 19, 2. 36, 3. या वा रुम्भं न जिञ्जिया रुम्भं 8, 45, 20.
10, 85, 27. VĀLAKH. 3, 2. AV. 8, 1, 6. Nach UGÉVAL. m. 1) *Zeit*. — 2) *Vo-
gel*. — Wohl von 1. ज्र् mit Suffix जि und Verstellung der Liquidae.

जिष्, जिषति *besprengen* Dhātup. 17, 46. — Vgl. चिष्, मिष्.

जिह्वं (von 1. जि) 1) adj. *siegreich, überlegen, gewinnend* P. 3, 2, 139.
Vop. 26, 143. AK. 2, 8, 2, 45. TRIK. 3, 3, 128. H. 793. an. 2, 142. MED. p. 13.
राजन् RV. 1, 122, 15. तत्र VS. 11, 31. अथ RV. 4, 39, 6. 40, 1. Indra 5,
42, 6. 6, 45, 15. 10, 103, 2. 111, 3. पतनासु TBA. 2, 8, 4, 1. 3, 1, 2, 6. Bṛhas-
pati RV. 10, 67, 9. 7, 35, 5. जयञ्च जिञ्ज्यामिञ्चो जयतामिन्ऋमेदिनौ AV. 11,
11, 18. 10, 5, 1. ÇAT. BR. 14, 5, 2, 6. ÇĀNKH. Ç. 8, 18, 11. KAUC. 98. RAÇH. 4,
85. 10, 18. RĪĀ-TAR. 4, 193. Mit einem acc. *besiegend, überwindend, über-
treffend*: अघानि Vop. 3, 26. अलिनीं जिञ्जुः कचानां चयः BHART. 1, 5. mit
dem obj. compon. *gewinnend, besiegend*: सत्यं MBh. 13, 2491. रिपुं 6,
5352. — 2) m. a) *die Sonne* H. an. — b) Bein. Indra's AK. 1, 1, 1, 37.
TRIK. H. 173. H. an. MED. — c) Bein. Viṣṇu's H. 214. H. an. MBh.
5, 2571. als Beiw. Viṣṇu's HARIV. 2503. 15699. — d) N. pr. eines
Vasu (vgl. जिञ्जु) H. an. — e) Bein. Arjuna's TRIK. 2, 8, 16. 3, 3, 128.
H. 709. H. an. MED. MBh. 3, 425. 1593. 4, 1388. 6, 5252. 14, 2098. INDR.
3, 3. BHĀG. P. 1, 7, 21. 14, 1. — f) N. pr. eines Mannes RĪĀ-TAR. 6, 155.
eines Sohnes des Manu Bhautja HARIV. 495. des Vaters von Brahma-
magupta COLEBR. Misc. Ess. II, 395. 427. 456. 476. ALBROUNY bei REI-
NAUD, Mém. sur l'Inde, 332. जिञ्जु (= ब्रह्मगुप्ताचार्य!) Verz. d. B. H. No.
843. — Vgl. पराजिञ्जु.

जिह्वानक (von क्हा, जिह्वति) m. *Untergang der Welt* H. 161. — Vgl.
जिह्वानक.

जिह्वासा (vom desid. von क्हा, जिह्वति) f. *das Verlangen Etwas aufzu-
geben, sich von Etwas zu befreien* Schol. bei WILS. SĀNKHJAK. S. 10. जिह्वा-
सया देहगेह्वात्मबुद्धेः BHĀG. P. 5, 3, 11. ज्ञातिद्रोहं 1, 12, 83. पुण्यं 4, 21, 11.

जिह्वासु (wie eben) adj. *zu verlassen —, sich von Etwas zu befreien
verlangend*: इमं लोकम् BHĀG. P. 2, 2, 15. स्वकलेवरम् 5, 6, 6. देहमात्रौ
6, 12, 1. जीवितम् RĪĀ-TAR. 8, 2160.

जिह्वीर्षा (vom desid. von क्हा) f. P. 3, 3, 102, Sch. *das Verlangen 1)
zu tragen*: भुवो भारं BHĀG. P. 1, 7, 25. — 2) *zu rauben*: ह्यं BHĀG. P.
4, 19, 23. — 3) *zu entfernen*: प्रपन्नार्तिं BHĀG. P. 3, 1, 43.

III. Theil.

जिह्वीर्षु (wie eben) adj. *verlangend, im Begriff stehend 1) zu bringen*:
अम्भो गुर्वर्थम् Daç. 1, 36. — 2) *fortzutragen, zu rauben, an sich zu
reißen*: अन्नकस्येव भूतानि जिह्वीर्षोः कालपर्यये MBh. 7, 8980. ताम् 1, 880.
fg. 3, 16032. अमृतम् 8, 2983. तव वासः N. 9, 16. अयिमासुरीम् HARIV.
14248. साम्राज्यम् RĪĀ-TAR. 6, 106. — 3) *zu entfernen*: स्पशपापम् RĪĀ-
TAR. 5, 401.

जिह्वीर्ष्य (wie eben) adj. *was man zu bringen, zu rauben u. s. w. wün-
schen muss* P. 6, 1, 185, Sch.

जिह्वं (जिह्व Uq. 1, 439) 1) adj. f. या a) *nach unten oder seitwärts abfal-
lend, schräg, schief* Nir. 8, 15. AK. 3, 2, 20. TRIK. 3, 3, 296. H. 1457. an. 2, 324.

MED. m. 13. आविष्टौ वर्धते चारुसु जिह्वानामूर्धः स्वयंशा उपस्थे *quer lie-
gend* RV. 1, 95, 5. 2, 35, 9. जिह्वं ननुके ऽवतं तथा दिशासिञ्जुत्सम् 1, 85,

11. जिह्वं तस्याधारयेत्प्राणमेवास्माज्जिह्वं नयति ताजकप्रमीयते TS. 2, 5,
22, 7. ÇAT. BR. 5, 5, 2, 1. vom *schiefen* oder *schielenden* Auge: पद्य को-

तूर्व्ये जिह्वं चतुः परापतत् 1, 5, 2, 20. Suçr. 2, 349, 3. जिह्वान्त (Gegens. स्थि-
रनयन *geradeaus sehend*) 532, 7. जिह्वेश्च लोचनैश्वराः VARĀH. BRH. S. 67,

65. चित्ताजिह्वनयन RĪĀ-TAR. 4, 24. सस्मितजिह्ववीदिति: RT. 1, 12. धूले-
पजिह्वानि विलोचनानि 6, 11. नेत्रैर्भूजिह्वैः R. 3, 55, 25. von *unregelmässig
geformten* Wolken RĪĀ-TAR. 1, 259. In Verbindung mit den Zeitwörtern

इ und गम् *seitwärts gerathen, das Ziel verfehlen, vom rechten Wege
abkommen* (vgl. *schief gehen*): तथा न जिह्वा एष्यामः ÇAT. BR. 3, 6, 2, 22. 5,

2, 2, 20. नेज्जिह्वा यत्थो (so ist wohl zu trennen und demnach auch die
Betonung zu ändern; vgl. auch Sch. zu P. 3, 4, 8. 8, 1, 30) नरकं पताम

Nir. 1, 11. Mit dem abl. des Gegenstandes, den man *verfehlt* oder *des-
sen man verlustig geht*: यज्ञत्प्राणात्प्रजापतेः पशुभ्यो जिह्वा इयुः AIR.

BR. 5, 9. जिह्वो लोकानिर्दृक्कति (falsch aufgefasst u. *मर्द्* mit निस्) AV.
12, 4, 53. Aehnlich mit अस्: यथापिकृतायां द्रव्यद्वारा पुरे प्रपितसेत जि-

ह्वः पुरः स्यात् *wie derjenige, welcher nach Thoresschluss in einen
festen Ort an einer Stelle, wo kein Thor ist, eindringen will, den Ort*

verfehlt, d. h. nicht hineinkommt ÇAT. BR. 11, 1, 4, 3. जिह्वं (adv.) चरु
in die Irre gehen, sein Ziel nicht erreichen (in übertr. Bed.) MBh. 5,

7361. — b) *krumme Wege —, hinterlistig zu Werke gehend, falsch, un-
wahr, unehrlich*: von Personen JĀĀN. 2, 165. N. 12, 59. MBh. 5, 4263.

R. 3, 65, 12. BHĀG. P. 3, 1, 15. बुद्ध्या जिह्वया R. 5, 89, 69. 6, 14, 6. ऽबुद्धि
MBh. 3, 17809. R. 4, 34, 31 (Gegens. ऋजुबुद्धि). ऽमतिनिश्चय 35, 8. ऽधी Çiç.

9, 62. सर्वं जिह्वं मृत्युपदमार्जवं ब्रह्मणाः पदम् MBh. 14, 296. मार्जवं धर्ममि-
त्याङ्करधर्मो जिह्व उच्यते 13, 6535. स मां जिह्वं विडर सर्वं ब्रवोषि 3, 238.

ऽवाक्य HARIV. 6748. ऽमीन *der um zu täuschen in Fischgestalt erscheint*
BHĀG. P. 8, 24, 61. adv.: ऽपोधिन् *auf eine unehrliche, hinterlistige Weise*

kämpfend MBh. 9, 3366. n. *Falschheit, Unehrlichkeit*: न येषु जिह्वमनृतं
न माया च PRAÇNOP. 1, 16. ऽप्रायं व्यवहृतम् BHĀG. P. 1, 14, 4. अजिह्व

aufrechtigt, gerade, ehrlich, redlich TRIK. 3, 1, 26. अजिह्वः त्स्त्रिधेषु JĀĀN.
1, 333. अजिह्वमशठं युद्धमेतत् MBh. 2, 2040. वृत्तिमजिह्वामशठाम् JĀĀN. 1,

123. अजिह्वचारिन् MBh. 5, 4263. Andere Beispiele s. u. अजिह्व. — c)
langsam, = मन्द TRIK. 3, 3, 296. H. an. MED. — 2) n. N. eines Strauchs,

Tabernaemontana coronaria Willd. (तगर) H. an. MED. RATNAM. 81.
Vgl. कुटिल, कुञ्चित, वक्र. — Viell. eine redupl. Form und verwandt
mit क्हा.